

Vogelreis Marokko

Hoge Atlas, Sahara en de kust

1 – 12 april 2024

Georganiseerd door:

**BIRDING
BREAKS**

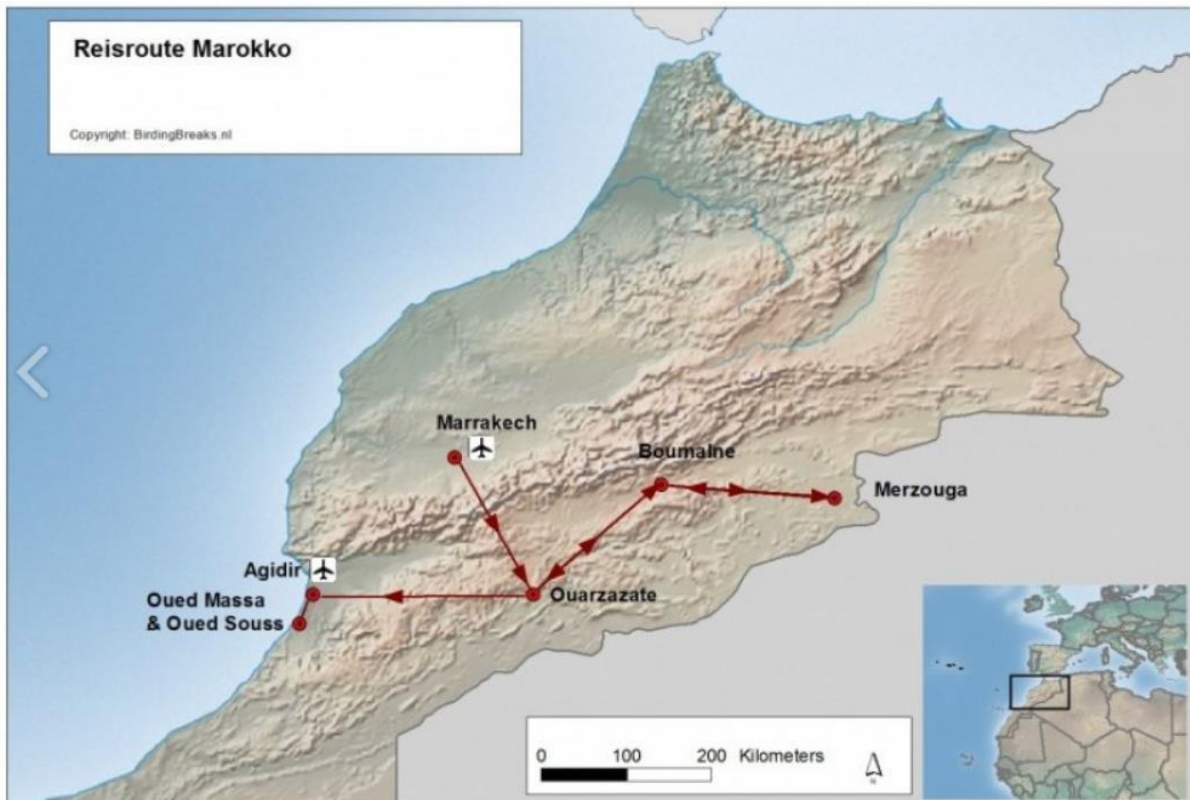
www.birdingbreaks.nl

Marokko april 2024

Inleiding

Marokko blijft een populaire bestemming voor vogelaars. Dat is ook niet zo gek: het land zit bomvol tot de verbeelding sprekende soorten die veelal alleen in deze regio voorkomen, op relatief korte afstand van Nederland. Het is bovendien een veilig land met een veelal vriendelijke bevolking. De landschappen zijn prachtig én divers en het eten is ook nog eens goed te verteren. In april 2024 stond de jaarlijkse 'reguliere' vogelreis op het programma (er is ook een 'Easy Birding'-variant). We maakten een rondje door de zuidelijke helft van het land (zie kaart), door de Atlas in het centrale deel, vele typen woestijnen in het zuiden en zuidoosten (waaronder zandwoestijn van de Sahara) en waterrijke gebieden langs de zuidwestkust. Als groep noteerden we in twaalf dagen 206 soorten.

Hoogtepunten

Marmereend (2), Marokkaanse Kuifaalscholver (ondersoort; 2), Heremietibis (55), Barbarijse Patrijs (17), Dwergarend (ca. 15), Atlasarendbuizerd (7), Havikarend (9), Lannervalk (6), Barbarijse Valk (3), Griel (7), Renvogel (15), Audouins Meeuw (18), Dunbekmeeuw (7), Lachstern (55), Reuzenstern (5), Witbuikzandhoen (>300), Zwartbuikzandhoen (2), Kroonzandhoen (>80), Sahelzandhoen (>200), Woestijnoehoe (1), Moorse Nachtzwaluw (1), Egyptische Nachtzwaluw (1), Groene Bijeneter (>50), Levaiullants Specht (5), Witbandleeuwerik (11), Rosse Woestijnleeuwerik (9), Diksnavelleeuwerik (8), Kleine Kortteenleeuwerik (8), Temmincks Strandleeuwerik (5), Atlasstrandleeuwerik (ca. 15), Langsnavelkuifleeuwerik (veel), Marokkaanse Kwikstaart (7), Grauwe Bulbuul (veel), Westelijke en Oostelijke Vale Spotvogel (beide >20), Afrikaanse Woestijngrasmus (1), Atlasgrasmus (2), Westelijke Orpheusgrasmus (3), Iberische Tijftjaf (1), Rosse Waaierstaart (4), Diadeemroodstaart (13), Seebohms Tapuit (7), Westelijke Rouwtapuit (3), Roodstuittapuit (12), Bruingele Babbelaar (3), Afrikaanse Pimpelmees (veel), Maghrebboomkruiper (markante ondersoort; 2), Zwartkruintchagra (3), Maghrebekster (veel), Zwarte Spreeuw (veel), Woestijnmus (5), Atlasvink (veel), Atlasbergvink (ca. 15), Huisgors (veel), Grijsz Gors (3). Tot slot ontdekten we een Withalsvliegenvanger, een zeldzaamheid in Marokko.

Gemiste soorten

Van de echte specialiteiten gaf alleen de Maghrebboosuil (ondanks pogingen) niet thuis. Atlasvliegenvanger was nog niet terug in de broedgebieden. Van de soorten uit 'de tweede lijn' misten we Brilgrasmus. Al met al zagen we dus nagenoeg alle specialiteiten.

Figuur 1. Roodstuittapuit, mannetje: één van de doelsoorten van de reis.

Dag 1 – 1 april: Amsterdam – Marrakech

Na een korte kennismaking verlopen de plichtplegingen op Schiphol soepel. Er blijkt echter iets mis met ons vliegtuig als we wachten bij de gate. Er moet een ander toestel komen en dat zorgt voor twee uur vertraging. Vogeltijd missen we gelukkig niet, het zou hoe dan ook donker zijn bij aankomst in Marrakech. We hebben een verlaat diner met de eerste van vele heerlijke tajineschotels. Nadat we allemaal naar tevredenheid hebben gegeten, proberen we zonder succes Maghrebosuil in een nabijgelegen stadspark te vinden. Daarna gaan we snel naar bed.

Figuur 2. Oukaimeden

Dag 2 – 2 april: Oukaimeden

Voor het ontbijt vogelen we wat in de wijk rondom het hotel. Grauwe Bulbuul (de eerste soort die we horen deze reis) en Huisgors zouden we uiteindelijk dagelijks aan de soortenlijst toevoegen, maar op deze eerste ochtend hebben we tijd om ze rustig te bekijken. Even is er wat verwarring over de gierzwaluwen, maar het blijken allemaal Vale. Een overvliegende Grauwe Kiekendief en twee Kwakken zijn bonussoorten. Na de broodjes en koffie rijden we in twee uur naar de Hoge Atlas. Het wordt een succesvolle dag. Oukaimeden is *het* ski-oord van Marokko en daarmee ook *de* plek om soorten te zien die alleen boven de boomgrens voorkomen. Een week eerder sneeuwde en vroom het nog, maar vandaag is de temperatuur verrassend aangenaam. De handschoenen die de reisleader (kuch) had aangeraden om mee te nemen, blijven dan ook in de tas. We zien Rotsmussen, een Atlasarendbuizerd zit fraai op de grond en Alpenkraaien- en kauwen komen voor in grote – maar nauwelijks gemengde – groepen. En hier durven we het wel aan om de Rotsduiven als 'echt' te bestempelen. Maar we hebben een missie. Al snel pikt Tom de eerste Afrikaanse Bergvinken op. De eerste klapper van de reis is binnen! Er blijken er al met al een stuk of 15 rond te hangen. De Atlasstrandleeuwerik is ook snel gevonden. Na een hele verre in de scope blijken ze eigenlijk op veel plekken en ook veel dichterbij te zitten. We zijn getuige van een geweldig territoriaal gevecht in de sneeuw. Vooral de warme, roodbruine nek valt op. Mooie beesten en aangezien de taxonomie van deze soort in beweging is, is het niet uitgesloten dat dit ooit ook wereldwijd (en dus niet alleen in Nederland; belangrijk voor het Vlaamse smaldeel van de groep) als aparte soort wordt beschouwd.

Figuur 3. Mannetje Afrikaanse Bergvink

Het feest is nog niet voorbij, en we genieten van twee mannetjes Seebohms Tapuit, die als broedvogel een zeer lokale verspreiding hebben (we zouden later nog een paar trekkers tegenkomen in de woestijn). De enige (!) Slangenarend van de reis vliegt over. We besluiten onze lunchpakketten tussen de honderden Alpenkauwen te verorberen. De Waterspreeuw in een stroompje verderop blijkt op afspraak. De middag gebruiken we om het bos leeg te vogelen. Lokale ondersoorten van o.a. Zwarte Mees en Vuurgoudhaan zijn snel gevonden, net als Afrikaanse Pimpelmees. De lokale Boomkruiper maakt indruk, vooral omdat de zang heel anders is dan bij ons. Een splitkandidaat? Af en toe vliegt er Dwer garend over, wat een vrijwel dagelijks ritueel zou blijken. Opvallend genoeg zijn ze vrijwel allemaal van de lichte vorm. We stoppen op een meer open plek waar Colin op de heenweg Grijze Gors gezien meende te hebben. Bij het uitstappen vliegt de eerste Diadeemroodstaart van de reis voor ons op. Er blijken er meerdere te zitten. En Colin had gelijk, want ook Grijze Gors is snel gevonden, met een Cirlgors als bonus. Alleen Levallants Specht onbreekt nog op de wensenlijst voor vandaag. We stoppen in een dorpje waar allemaal loofbomen staan. Ik speel een klein stukje zang af en voilà: er komt direct een specht aanvliegen – een jongeman – die zich geweldig laat zien. Op de terugweg maken we een wandeling door een groene vallei. Een paartje Levallants Specht laat zich ook hier uitstekend zien, vooral het vrouwtje. Op de achtergrond klinkt een koor van Nachtegalen en Europese Kanaries. Na het eten maken we een flinke avondwandeling langs stadsparken en groenere wijken van Marrakech, maar de bosuilen die hier toch echt moeten zitten, werken niet mee. Zelfs het afspelen van het geluid helpt niet. Maar niet getreurd, het was een uitstekende dag!

Dag 3 – 3 april: Marrakech – Boumalne Dades

Een reisdag met mooie vogelstops. In de Atlas stoppen we op drie plekken. Bij de eerste is ook koffie – een gelukje, want het is ramadan en vrijwel alle restaurants zijn overdag gesloten. Maar ons doel is Atlasgrasmus. Die overwinteren in de woestijn en broeden in de bergen. Ze zouden nu net aan moeten komen, maar dit is geen gemakkelijke periode om ze te zien. We proberen en proberen, maar het lukt maar niet. Grijze Gors, Diadeemroodsaarten, een Moorse Landschildpad: we zien van alles, maar geen Atlasgrasmus. Net als we bij plek drie – de laatste kansrijke locatie – de bus in willen stappen, hoor ik toch een roepje dat erop lijkt. Weer proberen. Nu wel reactie op het afgespeelde geluid! We zien wat flitsen, maar niet iedereen krijgt de vogel in het vizier. Net als we denken dat het niet meer gaat lukken, klimt de vogel uit een struikje (uiteraard op een andere plek dan we dachten), vliegt onze kant op, gaat open en bloot op een steen zitten en vliegt dan door. Wow! Alleen Jasper is – zoals eigenlijk altijd, zo zou blijken – snel genoeg voor een (magnifieke!) foto. Het was hard werken,

maar hij is binnen! Onderweg genieten we van prachtige, zeer afwisselende landschappen: dat zou bijna elke dag zo zijn deze reis. De diversiteit van (half)woestijnen blijkt ongekend. 50 shades of yellow! (and red). We maken een lunchstop in de woestijn, waar we o.a. onze eerste Woestijnleeuweriken, Woestijntapuiten, Barbarijse Grondeekhoorn en de spectaculaire, oranjegekleurde Marokkaanse Doornstaartgame zien. We maken een noodstop voor een overvliegende Havikarend. We zijn nog niet weg, of we moeten weer op de rem. Lannervalk dit keer! Of nee, Barbarijse! Of nee, toch een Lanner als we eenmaal in alle rust de foto's bekijken. In Ouarzazate maken we een korte stop. Gert-Jan was hier in 1978, toen het nog een kleine nederzetting bij een oase was. Nu is het een stad. Het is erg droog in Marokko, dus er staat maar weinig water in de rivieren. Evengoed blijkt de gehoopte, zeer lokaal voorkomende Marokkaanse Kwikstaart (een rivierspecialist) thuis. Ook leuk zijn de Langsnavelkuifleeuweriken, al zorgt een jonge vogel met korte snavel nog even voor verwarring met Thekla's. De arendsogen van Tom plukken de eerste Groene Bijeneter uit de lucht. Ook een paar Duinpiepers zijn meer dan welkom. Verder richting Boumalne Dades maken we nog eenmaal een noodstop voor drie bakkeleide Havikarenden. Het reistotaal zou op liefst negen vogels uitkomen (incl. een kuiken op een nest). In Boumalne aangekomen mist Tim de Woestijnvink, wat al snel een obsessie teweeg lijkt te brengen: dat was precies een grote wenssoort. In de vallei achter het hotel reageren de bosuilen die hier soms zitten wederom niet op afgespeeld geluid. Dwergooruil lijkt ook nog niet terug op de broedgronden.

Figuur 4. Mannetje Atlasgrasmus (Jasper Lamers)

Dag 4 – 4 april: Boumalne Dades

Vandaag is één van De Grote Dagen. Wel eentje met een kleine uitdaging. Marokko kent ongelooflijke landschappen, die vaak heerlijk leeg zijn. Maar vandaag vertrekken we rond zonsopgang om 3 km dwars door de woestijn al lopend te vogelen om vervolgens... op een vuilnisbelt te vogelen. Daar is zo veel eten te vinden, dat de woestijnvogels in de omgeving daar gretig gebruik van maken. In dit gortdroge jaar is het zelfs de enige écht betrouwbare plek voor de erg lokaal voorkomende Diksnavelleeuwerik. Maar alles voor de vogels! Het vuil is overal in de weide omgeving de woestijn in gewaad. Het is pijnlijk om te zien dat er twee gezinnen naast de vuilnisbelt wonen, die leven van vuilnis juten. Even voel ik me heel klein, met voor duizenden euro's aan spullen om mijn nek.

Figuur 5. Oké, we vogelden niet *alleen* maar in mooie habitats....

Een korte samenvatting van de vogels tussen de troep: drie Renvogels, acht Diksnavelleeuweriken, een Temmincks Strandleeuwerik, een dozijn Kortteenleeuweriken, acht Roodstuitapuiten, drie Woestijn- en twee Witkruintapuiten, een Seebohms en een paar 'gewone' Tapuiten, een Paapje, een groepje Gele Kwikstaarten, een prachtige Roodkeelpieper (dankzij de immer gefocuste Rudy), wat Huisgorzen, een paar Steenuilen en tot mijn verbazing twee paar Kleine Plevier. Oef. Geen verkeerde lijst vóór het ontbijt. En dan vallen we ook nog met onze neus in de boter met een influx Witbuikzandhoenen: we zien er vandaag en een dag later bij elkaar minstens 350, verdeeld over 6-7 groepen. Meestal langsvliegend, maar we zien ook één groepje landen op de grond. Zo'n influx komt maar eens per 5-7 jaar voor volgens Marokkokenner Arnoud van den Berg, en was er een week eerder nog niet aan de gang. Vet geluk dus! Als klap op de vuurpijl vliegen er ook nog twee Zwartbuikzandhoenen over (met dank aan een opletende Tim). Na het ontbijt brengen we de nodige tijd door op de tracks die door de woestijn lopen. We zien geen Diksnavelleeuweriken meer, maar wel het enige groepje Kleine Kortteenleeuweriken van de reis en drie van de spectaculaire Witbandleeuweriken (incl. korte baltsvlucht; de tweede vogel werd ontdekt door onze chauffeur Hicham), enkele Temmincks Strandleeuweriken, drie groepjes Renvogels vlak naast de auto en een Lannervalk met een slang als prooi. Mooie dingen! Het verloopt allemaal voorspoediger dan gepland. De geplande kloof voor Havikarend hoeven we niet meer te bezoeken na de vier vogels van gisteren. Ik navigeer vast naar de plek die morgenochtend op het programma staat en we eten onze verlate lunch bij een nest met kuikens van een Lannervalk. Een oudervogel komt een Vette Zandrat (zo heten ze echt) voeren. Er komen twee Marokkanen aansnellen die ons Westelijke Rouwtapuit willen laten zien. Ze wijzen een mannetje Seebohms aan die we eerder al zagen. Daarna laat Rudy zijn specialiteit voor het eerst zien, eentje waar we vaak profijt van zouden hebben: hij beweegt zich aan de uiterste flank van de groep en blijft geconcentreerd de targetsoort zoeken. Opeens is het raak: mannetje Westelijke Rouwtapuit, een steeds lastigere soort om te vinden! We wijzen elkaar de vogel aan. Als reactie daarop beginnen ook de Marokkanen druk te wijzen. In de volgende vallei zoeken we Woestijnoehoe. Met wat geluk heb ik de vogel verrassend snel in mijn scope. In de verte komen de twee mannen alweer aangerend. Pittig, met 35°C tijdens de ramadan (dus geen water!). Omdat ik wat medelijden krijg en omdat een verdienmodel voor vogels ook beschermend werkt (het verhaal van een oehoekuiken dat van zijn nest wordt geplukt staat me levendig bij), wacht ik ze op en geef ik een foi van 50 Dirham. Een pure gift, ze hebben geen vogel aangewezen die we niet eerst zelf zagen. 'Tssssss', zegt de man, en hij werpt me overduidelijk een verwensing toe. Hij vraagt om meer. Ik ben blijbaar te gierig! Nou ja zeg! Enigszins beduusd ga ik weg. Gelukkig kwamen we verder alleen maar leuke mensen tegen deze reis.

Figuur 6. Een mannetje Diksnavelleeuwerik in de woestijn van Boumalne Dades, 'zoals het hoort'.

Figuur 7. Maar dit is hetzelfde mannetje, in een heel andere omgeving!

De laatste uurtjes van de dag vogelen we in de groene vallei in het hart van Boumalne, waar nog wat water door de rivier stroomt. Heerlijk om even de woestijn uit te zijn! En schaduw, pfff. Er zitten veel vogels, louter andere soorten dan in de woestijn ook. Er zitten zelfs Grote Bonte Spechten! Alles zingt. Westelijke Vale Spotvogels zijn het hoogtepunt, al duurt het even voordat we ze bevredigend zien en

gedetermineerd hebben.

Dag 5 – 5 april Boumalne Dades - Merzouga

We vogelen voor het ontbijt nogmaals in de vallei, waarbij een niet voor iedereen weggelegde Iberische Tijftjaf het hoogtepunt is. De eerste stop tijdens de reis naar de volgende plek is bij een dode vulkaan. Ik zie twee Woestijnvinken voor de auto wegvliegen en ga er vanuit dat we die zo wel terug vinden. Niet dus! Tim begint 'm nu toch wel te knijpen. Wel zien we een mooi paartje Westelijke Rouwtapuit, waarvoor de stop eigenlijk bedoeld was (wederom punten voor Rudy). Gert-Jan geeft bij het pellen van fruit met een zakmes een nieuwe lading aan het begrip bloedsinaasappel. Heb ik die nieuwe EHBO-koffer gelukkig niet voor niets gekocht! Onderweg wordt de omgeving nóg droger en steeds zanderiger. De volgende stop – een heel eind verder – is voor Maquiszanger, of Saharaanse Woestijnzanger zoals de soort tegenwoordig wel wordt genoemd. Dat valt nog niet mee. We zwoegen in de middaghitte in linie langs de kniehoge pollen vegetatie waar ze graag in zitten. Na meer dan een uur begin ik 'm te knijpen, maar plots horen we de zang van de vogel. Een paartje laat zich vervolgens zien, al hebben we te veel last luchtrillingen voor een mooie waarneming. Ook zien we de eerste Rosse Woestijnleeuweriken, gemengd met Woestijnleeuweriken. Op de terugweg, niet al te ver van de bus, zien we nog een Maquiszanger. We zullen er maar niet over klagen dat dat ook best op de heenweg had gekund... We rijden zonder te stoppen door naar de rand van de Sahara. Ons prachtige hotel geeft uitzicht op de beroemde zandduinen. De eerste Bruinnekraaven worden genoteerd, maar een opvallend mussenroepje in een boomgroepje aan de rand van het zand trekt mijn aandacht. Na lang zoeken spreekt Tom de verlossende woorden: mannetje Woestijnmus in de kijker! De vogel laat zich uiteindelijk redelijk goed zien. Een mooie afsluiter van de dag.

Figuur 8. Bruinnekraaf in de Sahara bij Merzouga

Figuur 9. Zoeken naar de roepende (in de) Woestijnmus achter ons hotel.

Dag 6 – 6 april Merzouga

Vandaag is De Grote Woestijndag. Misschien wel de beste van de reis. Met lokale gids Hamid trekken we met drie terreinwagens de zandbak in voor de Saharaspecialiteiten. Stop 1 is bij een poel waar zandhoenen komen drinken, die daar vele tientallen kilometers voor afleggen. Al snel is het raak. Sahel- en Kroonzandhoenen, laten zich prachtig zien én horen. Voor velen van ons (in elk geval voor mij!) het hoogtepunt van de reis. Opvallend is dat Sahel- in minder, maar veel grotere groepen voorkomt, en de Kroonzandhoen in meer, veel kleinere groepjes voorkomt. De Sahelzandhoenen zijn veel onrustiger. Regelmatig spreiden ze hun staarten en ze roepen vaak. We blijven tot ze allemaal vertrokken zijn.

Figuur 10. Kroonzandhoenen, twee mannetjes en twee vrouwtjes.

Figuur 11. Kroonzandhoenen

Figuur 12. Sahelzandhoenen, een mannetje en twee vrouwtjes.

Figuur 13. Nog eentje dan, omdat ze zo mooi zijn: Sahelzandhoenen in de vlucht.

De volgende stop is bij een bedoeïenenhut. Een gesluisde vrouw gooit wat koek- en chipskrumels op de grond en opeens zitten we op soms slechts twee meter afstand naar drie Woestijnmussen en twee Witbandleeuweriken te kijken. Fantastisch! Als onze foto's genomen zijn, krijgen we nana (mierzoete thee) in de verrassend koele lemen hut. We kopen souvenirs en geven een passende fooi als dank.

Figuur 14. Mannetje Witbandleeuwerik.

Figuur 15. Vrouwtje Woestijnmus.

De dag is dan nog lang niet voorbij! De volgende stop? Afrikaanse Woestijngrasmus. We lopen weer in linie door een stuk met wat meer vegetatie. Hoe hij het doet, doet hij het, maar wie anders dan Rudy vindt er uiteindelijk eentje, die zich na wat moeite mooi laat zien.

Figuur 16. Afrikaanse Woestijngrasmus.

Tijd om uit te blazen en alles rustig te verwerken hebben we niet. Want we staan alweer bij een volgende plek. Een lokale bewoner zoekt de overdag slapende Egyptische Nachtzwaluw als er vogelaars langskomen. We kunnen zo aanschuiven.

Figuur 17. Egyptische Nachtzwaluw. Met dank aan een lokale bewoner, die de vogels opspoot op dagen dat er vogelaars komen.

Ik trap even op de rem. Even bijkomen. We gaan lunchen. Onder een palmboom smaakt het supermarktbrood met Nutella verrassend goed na zoveel moois. Een restaurantje pakken we morgen wel weer. Het is nu tijd om oases af te lopen voor Bruingele Babbelaar. Die had ik eigenlijk als doel voor de volgende dag, maar we gaan door! We stuiten op allerlei trekvogels die de Sahara net hebben overgestoken. De babbelaars hebben er geen zin in, maar de opluchting is groot als Hamid drie Woestijnvinken vindt, nu voor iedereen zichtbaar. We gaan door naar Igrane, de oase die eigenlijk mijn grote doel was voor een dag later. Die zit ramvol met trekvogels, het is er geweldig vogelen. Het cadeautje van de middag is de man Withalsvliegenvanger waar ik tegenaan loop, een zeldzaamheid hier. Erg leuk dat Hamid een nieuwe soort ziet na alle geweldige waarnemingen vandaag, al had ik heel stiekem liever een vroege doortrekkende Altalvliegenvanger gehad. Het kost de nodige moeite, maar uiteindelijk trekt Hamid er twee Bruingele Babbelaars uit. Volkomen voldaan (en lichtelijk uitgewoond na al dit geweld) komen we tegen 16.00 aan bij het hotel. We hebben de Sahara in een dag bijna leeg gevogeld! Sommigen nemen een duik, anderen vogelen bij de bosjes naast het hotel op zoek naar meer trekvogels. Een avondsessie in de woestijn levert dankzij de warmtebeeldcamera Kleine Springmuizen (jerboas) op.

Dag 7 – 7 april Merzouga/Rissani

Na het eclatante succes van gisteren maak ik de balans op en puzzel ik op een zinvol dagprogramma. Ik gooi het één en ander om. We kunnen bij de lokale vogelrings meekijken, maar het blijkt een rustige ochtend. We rijden naar Rissani (eigenlijk gepland voor morgen) waar onze enige misser van gisteren moet zitten: Oostelijke Vale Spotvogel. Dit is de enige regio waar Oostelijke en Westelijke samen voorkomen. We stoeien wat met de determinatie, maar zowel zang als uiterlijk zijn overtuigend. Er zitten zeker 20 Oostelijke te zingen. Er is veel activiteit, met o.a. veel Groene Bijeneters, twee Marokkaanse Kwikstaarten, leuke aantallen trekvogels en een Rosse Waaiersstaart. Prettig toeven hier. We vinden in Rissani eindelijk een restaurant dat tijdens de ramadan wél open is en eten een heerlijke berberpizza als lunch (die behalve de ronde vorm niets met Italiaanse pizza te maken heeft). Een stop bij een lange strook vegetatie in een verder doods ogend stuk woestijn levert één vogel op:

14

een Draaihals. Hier, aan de rand van de Sahara, wordt voor mij pas echt invoelbaar wat voor een keiharde tocht 'onze' trekvogels maken. We vonden een dag eerder niet voor niets ook al een dode Draaihals.

Figuur 18. Draaihals in het enige boompje op een zeer smalle strook met wat vegetatie, in een verder kale woestijn.

Figuur 19. Verrassing: een mannetje Withalsvliegenvanger, een zeldzaamheid in Marokko.

Dat zo'n vogel gedwongen is in dit onooglijke stukje te landen, bij gebrek aan beter.. Bikkelaar. Maar dit is ook een buitenkansje voor Johan, die de vogel met zijn kenmerkende *ninjamoves* succesvol besluip met zijn camera. In de middag gaan we terug naar de oase van Igrane. Iedereen vond dat gisteren erg leuk vogelen. We vermaken ons met alle doortrekkende West-Europese zangertjes. Elk paadje, elk volkstuintje heeft wel een vogel, zo lijkt het. Het aantal Fitissen is indrukwekkend en er zitten behoorlijk wat Gekraagde Roodstaarten, Boompiepers, Gele Kwikstaarten, Tapuiten en Bonte Vliegenvangers. Ook de Withals is weer van de partij. Minder voorkomende soorten zijn o.a. Draaihals, Fluiters, Rietzanger en Kleine Karekiet en we vinden de eerste Orpheusspotvogel van de reis. Ook de babbelaars laten zich – beter dan gisteren – zien. En zo wordt het een heerlijke en tegelijkertijd relaxte dag.

Figuur 20. Bruingele Babbelaar, die we uiteindelijk maar in één oase zagen.

Dag 8 – 8 april Merzouga - Ouarzazate

Van tevoren aangekondigd: dit wordt de saaiste dag van de reis. We moeten een heel eind rijden. Maar eerst kijken we – voor wie dat wil – nog eenmaal mee met de ringers. Het is een betere ochtend dan gisteren, met o.a. Roodkopklauwier, Oostelijke Vale Spotvogels, Bergfluiters en Baardgrasmussen. Ik mag – omdat ik zelf ringer ben – zelfs ringen van de Basken die het internationale gezelschap aansturen, erg leuk! Jasper is op slag verliefd als ik hem met wat hulp en aanwijzingen een Bergfluitslager laat vasthouden die ik wil fotograferen. Terug in Nederland wil hij zich meteen aanmelden als ringassistent. Sjieke eerste soort om vast te houden overigens! Na het ontbijt gaan we op weg. Saai, zoals gezegd. Gelukkig heeft Tim een gouden muziektip (iets met alternatieve Mongoolse rock). De eerste stop is landschappelijk mooi, maar niet zo spannend voor vogels. Wel hebben we nog 200 km lang overal vliegen in de auto. Het restaurant voor de lunch heeft een prachtig uitzicht over een vallei, met een Barbarijse Grondeekhoorn voor wie die eerder had gemist. Voor Ouarzazate maken we een geïmproviseerde stop bij een kleine oase. Goede gok, want we stoten 16 Barbarijse Patrijzen op. Sommigen krijgen we redelijk in de kijker nadat ze zijn geland. De oase zit weer vol trekkers, met Fluiters en Orpheusspotvogel als hoogtepunten. Als de weg naar het stuwmeer afgesloten blijkt door militairen hebben we nog tijd om langs de groene long van Ouarzazate te vogelen. Nieuwe soorten zien we niet, maar het is lekker om weer door deze frisse, sappige omgeving te stappen en Nachtegalen te horen. Even een pauze van het woestijngebied.

Figuur 21. Roodkopklauwier was één van de vogels die door de ringers in Merzouga werd gevangen.

Dag 9 – 9 april Ouarzazate - Taroudant

De op één na saaiste dag van de reis! Weer hebben we aardig wat kilometers voor de boeg, maar we maken wel langere stops dan gisteren. En anders weet Johan er met een rake grap de sfeer wel in te houden. We starten bij het stuwmeer van Ouarzazate, waar we de nodige nieuwe watervogels voor de reis zien. Een Visarend vangt een vis. Daarna staat de oase van Fint op het programma. Een goede gok, dat het er mooi leek op de satellietfoto blijkt ook in werkelijkheid te kloppen. Er vliegen twee Havikarenden rond, er zitten drie Marokkaanse en evenveel Witkeelkwikstaarten langs de rivier, en Colin vindt een prachtige Adderringslang. Onder de trekvogels is Grauwe Vliegenvanger nieuw voor de lijst en Roodstuitzwaluw is voor sommige van ons een inhaalsoortje voor de reis. Bijna aan het einde van de rit (na een prima lunchstop) maken we een wandeling langs een rivier. Op een rotswand zien we een nest Havikarenden met minimaal één kuiken. Het flinke hotel (een spa in *the middle of nowhere*: wie komt hier in hemelsnaam!?) heeft een boomgaard. Iedereen is aan het relaxen (zwemmen, hangen, en ze hebben hier zowaar bier), behalve Colin. Die meldt op de groepsapp Cirlgorzen en een Moorse Landschildpad in de tuin. Toch maar even kijken dan. Een Griel roept in de verte. Na wat zoekwerk zien we de vogel staan. Er scharrelt ook nog een Barbarijse Patrijs over het complex. Mooie afsluiter van de dag voor wie nog puf had om te komen kijken.

Dag 10 – 10 april Taroudant – Tamri

Vandaag verkennen we het gebied ten noorden van Agadir. Hoofddoel: de Kaalkopibis (een leukere naam dan Heremietibis). Deze soort is in het wild uitgestorven, behalve in Marokko (in Turkije en diverse Europese landen zijn ze wel geïntroduceerd). Er zitten nog een stuk of 700 vogels, allemaal rondom Agadir, waar ze worden beschermd. De kolonie is niet te bezoeken, dus zijn we afhankelijk van overvliegende of foeragerende vogels. Bij de riviermonding waar ze vaak vliegend te zien zijn, gebeurt niet veel. Er zitten ook geen steltlopers zoals vaak het geval is. Wel zitten er Audouins Meeuwen. Opvallend genoeg is dit de enige dag dat we die zullen zien. Jaspers' focus op Spaanse Mus betaalt zich uit als hij twee overvliegende exemplaren fotografeert. Bij gebrek aan succes trekken we het foerageergebied van de ibissen in. Niet lang daarna roept Tom van de achterbank de verlossende woorden. Even later lopen we tussen 22 behoorlijk tamme en – eerlijk gezegd niet heel fraaie, maar wel gave – ibissen. In de verte vliegt nog een groep van 26. We zien daarmee in één kijkerbeeld een serieus percentages van de wilde wereldpopulatie!

Figuur 22. Heremietibissen langs de weg.

Figuur 23. Heremietbis. Niet moeders mooiste, wel een gaaf beest.

We kunnen nu vrij spelen en struinen de kust af. Maar niet voordat we koffie hebben gedronken bij wat vrije surfersgeesten. Die wordt geschonken vanuit de achterbak van een minimaal 30 jaar oud autootje. Iemand die een T-shirt van mijn stad draagt kan ik natuurlijk niet zo maar negeren! Lekkâh

bakkie pleuâh!

Figuur 24. Roadside koffie. Iemand met een T-shirt waar *The Hague* op staat, kun je natuurlijk blindelings vertrouwen.

De beste stop die we maken is bij Imsouane. We kijken over zee (genten, Kleine Jager), maar Jasper vindt de hoofdprijs: Kuifaalscholver. Marokko heeft een endemische ondersoort (*riggenbachi*) die sterk bedreigd is. Er zijn nog maar 20-40 paar over en het is dus niet verrassend dat de vogel meestal op vogelreizen wordt gemist. Ze broeden in dezelfde kolonie als de ibissen, maar die is dus niet bezoekerbaar. Even later zien we zelfs een tweede exemplaar. De Ramadan is vandaag officieel voorbij, maar Eid-al-fitr ('Suikerfeest') duurt voort: er is geen restaurant open. Het duurt een tijd eer we sterk verlaat lunchen, maar dat is dan wel met de voeten in het zand aan zee. Er rest ons nog een rit naar Agadir en dan is de vogeldag voorbij.

Dag 11 – 11 april Oued Massa – Oued Souss

De laatste volle dag gaan we nog één keer knallen! Eerst pakken we Oued Massa. Onderweg zien we Grielen en bij een brug scannen we succesvol naar Vale Oeverzwaluw. Er zitten veel vogels van veel soorten, maar de gewenste Zwartkruintchagra is er niet bij. Wel vindt Tom de volgende klapper van de reis, een... Grauwe Gans. En zeer schaarse soort hier. Rudy begint 'm een beetje te knippen: de tchagra is een belangrijke doelsoort. Dan maar door naar de riviermonding. De plaatselijke ranger vraagt of we Moorse Nachtzwaluw willen zien. Nou, dat willen we! Even later kijken we naar de goed gecamoufleerde vogel, mijn eerste ooit bij daglicht. We maken blijkbaar een beweging te veel, want plots vliegt de vogel weg. Oeps. In de bosjes rammelt het van de trekvogels. Grauwe Vliegenvangers, Gekraagde Roodstaarten, Tuinfluiters, Boompiepers etc. Af en toe scannen we de rivier af naar nieuwe vakantiesoorten en intussen zoeken we naar de tchagra en Brilgrasmus. Het levert alleen twee Woestijnvinken op, al is dat wel de mooiste waarneming van deze soort deze reis. Plots hoor ik de Afrikaanse klauwierensoort zingen, maar ver weg. Een kat-en-muisspel volgt, maar de vogel laat zich uiteindelijk niet zien en valt dan stil. We struinen heel wat bosjes af tot we in de verte weer de prachtige, lijsterachtige zang horen. Of spelen de Franse vogelaars in de verte die af? Rudy gaat recht op zijn doel af en ja hoor, er zit een tchagra! Het duurt even voordat iedereen ze (het blijken er twee) ziet, maar dan is de soort in de tas. Alleen Marmereend ontbreekt nog voor wat betreft de specialiteiten, verder is alles binnen! Ze zijn hier al twee weken niet meer gezien en we vinden ze dan ook niet, ondanks dat we nu van het pad af de oever van de rivier volgen (van afstand scannen is door hevige luchtrillingen niet te doen). We harken nog wat vakantiesoortjes binnen, maar zien niets 'geks'. Dan stormt een ranger met fluitje op ons af. Blijkbaar is dit de enige plek in Marokko waar je niet van

19

het pad af mag. Hij dreigt met bekeuringen, 4000 Dirham bluft hij. Ik breng wat corruptie in de praktijk (foei) en geef hem een honderdje. Dan is het goed. We eindigen de wandeling op het strand, waar Hichem ons opwacht in het dorpje. Na de lunch (die een eeuwigheid duurt om te bereiden) meldt Rudy als we de bus instappen twee Renvogels. Ik til mijn verrekijker op en zie twee Grielen. Verwarring alom, maar uiteindelijk zijn beide soorten in hetzelfde kijkerbeeld te zien.

Figuur 25. Moorse Nachtzwaluw

Een uitje naar het Nationaal Park Sous-Massa loopt mis. Voor het weinige daglicht dat nog resteert, willen we niet de >100 euro entree betalen (niets over entree op de website...). Dan maar naar Oued Sous, de riviermonding onder Agadir die ik voor de laatste ochtend gepland had. Het is vloed en het water is erg hoog. We proberen daarom twee andere plekken. Daar groeit de soortenlijst gestaag door. Reuzen-, Lach- en Witwangsterns zijn welkome aanvullingen en er zitten best wat steltlopers. Maar geen Marmereenden. De laatste waarnemingen van de soort in deze regio zijn van hier, al is ook dat meer dan een week geleden. En in de tussentijd is hier wel gevogeld. We vermaken ons evengoed prima, met o.a. Dunkbekmeeuwen en een Zwartkopmeeuw. Er vliegt één Kaalkopibis mee in een groep Zwarte. En de Maghrebeksters laten zich eindelijk op fotoafstand zien. Al met al een prima afsluiter van de laatste volle dag.

Dag 12 – 12 april Oued Sous - Marrakech

We gaan er nog een laatste keer voor, terug naar Oued Sous. Het water staat wat lager en we zien toch weer nieuwe soorten. Kluten, Scholeksters, Rosse Grutto's, Kanoeten.... Dat gaat goed. We proberen nog één plek. Een megagroep Zwarte Ibissen (140) vliegt over, net als 22 Kwakken. Er is blijkbaar goede trek. We naderen de eindtijd van ons vogelen in Marokko. Dan roept Tom de verlossende woorden: Marmereend! Twee exemplaren vliegen voorbij met drie Wilde Eenden. Hoe verzin je het, in de laatste minuten. Heerlijk! Of, voor de insiders: lekkâh! We hebben nog tijd om te douchen en in te pakken en dan gaan we richting Marrakech voor de terugvlucht (we vliegen niet vanaf Agadir omdat de vetrektijden erg vroeg waren, dan hadden we niet meer kunnen vogelen deze dag). De rest van de dag kabbelt voorbij, tot we afscheid nemen van onze topchauffeur Hicham en we gaan inchecken. Wéér blijkt er iets mis met het toestel, wéér is er twee uur vertraging. Nou ja, als dát de grootste hobbels van een reis zijn, kun je ook zeggen dat het geweldig is verlopen.

Figuur 26. Woestijnvinken: de beste waarneming van deze soort bewaarden we voor de laatste volle dag.

Figuur 27. De opvallende Maghrebekster wordt tegenwoordig als aparte soort beschouwd

Dag 13 – 13 april Amsterdam

We landen pas om 2.00 in de nacht op Schiphol. Na een afscheid gaat ieder een andere kant op. De Vlamingen moeten zelfs tot de ochtend wachten eer ze een trein naar Antwerpen kunnen pakken. Maar dat zal met een glimlach zijn geweest, want er is veel moois om van na te genieten.

Dankwoord

Deze reis was een succes en het cliché dicteert dat succes vele vaders en moeders kent. Allereerst was de organisatie vanuit het kantoor strak, waarvoor ik met name David en Daphne moet bedanken. Hicham bleek een immer opgewekte, maar vooral ook veilige en betrouwbare chauffeur, ook al moet dat tijdens de ramadan niet altijd makkelijk zijn geweest. Reisleider Jacob van der Weele was vlak voor mij met een groep in Marokko geweest, en voorzag me van veel tips. Eduard Sangster en Rinse van der Vliet waren vlak voor ons op vakantie in het land en ook zei deelden veel informatie. Lokale gids Hamid bezorgde ons een onvergetelijke dag in de Sahara. Arnoud van den Berg verkocht zijn prachtige boek *Morocco: sharing the birds* van the Sound Approach voor een vriendelijkere prijs dan via internet en deelde extra informatie, wat zeer van pas kwam tijdens de voorbereiding. Tot slot waren de deelnemers misschien wel de grootste succesfactor. Dit was een groep die altijd gemotiveerd was, zeer flexibel bovendien (ze gingen altijd mee met mijn improvisaties), immer optimistisch, er waren ook nog scherpe ogen aanwezig en niet onbelangrijk: er was veel ruimte voor humor. Veel dank daarvoor, ik heb ervan genoten!

Vincent van der Spek, april 2024

Figuur 28. Groene Bijeneter in de zandduinen van Merzouga, die voor de zachte achtergrond zorgen.

Checklist Marokko

1 t/m 12 april 2024

	NEDERLANDSE NAAM	WETENSCHAPPELIJKE NAAM	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>			x			x	x	x	x	x	x	x
2	Bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>												x
3	Krakeend	<i>Anas strepera</i>									x		x	
4	Wilde Eend	<i>Anas platyrhynchos</i>									x		x	x
5	Wintertaling	<i>Anas crecca</i>											x	
6	Marmereend	<i>Marmaronetta angustirostris</i>												2
7	Barbarijse Patrijs	<i>Alectoris barbara</i>								16	1	1		
8	Jan-van-gent	<i>Morus bassanus</i>										x	x	
9	Continental Aalscholver	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>									x	x	x	x
	Marokkaanse Aalscholver	<i>Phalacrocorax carbo maroccanus</i>										x	x	x
10	Marokkaanse Kuifaalscholver	<i>Phalacrocorax aristotelis riggenbachi</i>										x		
11	Blauwe Reiger	<i>Ardea cinerea</i>									x		x	x
12	Grote Zilverreiger	<i>Casmerodius albus</i>											x	
13	Kleine Zilverreiger	<i>Egretta garzetta</i>									x	x	x	x
14	Ralreiger	<i>Ardeola ralloides</i>			1									
15	Koereiger	<i>Bubulcus ibis</i>		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x
16	Kwak	<i>Nycticorax nycticorax</i>		x								x		x
17	Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>		x	x	x	x			x	x	x	x	x
18	Heremietibis	<i>Geronticus eremita</i>										48	7	
19	Zwarte Ibis	<i>Plegadis falcinellus</i>											x	x
20	Lepelaar	<i>Platalea leucorodia</i>									x		x	x
21	Flamingo	<i>Phoenicopterus roseus</i>									x		x	x
22	Dodaars	<i>Tachybaptus ruficollis</i>									x		x	
23	Fuut	<i>Podiceps cristatus</i>									x			
24	Visarend	<i>Pandion haliaetus</i>									x	x		
25	Zwarte Wouw	<i>Milvus migrans</i>		x			x			x	x			
26	Slangenarend	<i>Circaetus gallicus</i>		1										
27	Bruine Kiekendief	<i>Circus aeruginosus</i>			x				x	x	x	x	x	
28	Grauwe Kiekendief	<i>Circus pygargus</i>		1					2	1				
29	Havik	<i>Accipiter gentilis</i>												
30	Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>		x	x	x	x				x			
31	Atlasarendbuizerd	<i>Buteo (rufinus) cirtensis</i>		1		2			1		2			
32	Dwergarend	<i>Aquila pennata</i>		3	5	2	1	1	1			1	1	
33	Havikarend	<i>Aquila fasciata</i>			4						5			
34	Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x
35	Lannervalk	<i>Falco biarmicus</i>			1	4		1						
36	Slechtvalk ondersoort onbekend	<i>Falco peregrinus</i>										1		
	Barbarijse Valk (ondersoort)	<i>Falco peregrinus pelegrinoides</i>					1				1	1		
37	Waterhoen	<i>Gallinula chloropus</i>											x	
38	Meerkoet	<i>Fulica atra</i>		x							x		x	x
39	Scholekster	<i>Haematopus ostralegus</i>												x
40	Steltkluut	<i>Himantopus himantopus</i>			x						x		x	x
41	Kluut	<i>Recurvirostra avosetta</i>												x
42	Griel	<i>Burhinus oediacnemus</i>									1		6	
43	Renvogel	<i>Cursorius cursor</i>			1	11								2

44	Zilverplevier	<i>Pluvialis squatarola</i>										x	x	x
45	Bontbekplevier	<i>Charadrius hiaticula</i>										x	x	x
46	Kleine Plevier	<i>Charadrius dubius</i>			x	x	x			x				
47	Strandplevier	<i>Charadrius alexandrinus</i>										x	x	x
48	Watersnip	<i>Gallinago gallinago</i>											x	
49	Grutto	<i>Limosa limosa</i>										1		
50	Rosse Grutto	<i>Limosa lapponica</i>												x
51	Regenwulp	<i>Numenius phaeopus</i>											x	
52	Wulp	<i>Numenius arquata</i>											x	
53	Oeverloper	<i>Actitis hypoleucos</i>										x	x	x
54	Groenpootruiter	<i>Tringa nebularia</i>											x	x
55	Witgat	<i>Tringa ochropus</i>			x	x						x		x
56	Bosruiter	<i>Tringa glareola</i>											x	
57	Tureluur	<i>Tringa totanus</i>											x	x
58	Steenloper	<i>Arenaria interpres</i>											x	x
59	Kanoet	<i>Calidris canutus</i>												x
60	Drieteenstrandloper	<i>Calidris alba</i>											x	x
61	Kleine Strandloper	<i>Calidris minuta</i>											x	
62	Krombekstrandloper	<i>Calidris ferruginea</i>											x	x
63	Bonte Strandloper	<i>Calidris alpina</i>											x	x
64	Kemphaan	<i>Calidris pugnax</i>												2
65	Kleine Jager	<i>Stercorarius parasiticus</i>											18	
66	Audouins Meeuw	<i>Larus audouinii</i>											25	
67	Kokmeeuw	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>											x	x
68	Dunbekmeeuw	<i>Chroicocephalus genei</i>												4
69	Kleine Mantelmeeuw	<i>Larus fuscus</i>											x	x
70	Geelpootmeeuw	<i>Larus michahellis</i>											x	x
71	Zwartkopmeeuw	<i>Larus melanocephalus</i>												1
72	Lachstern	<i>Gelochelidon nilotica</i>												55
73	Reuzenster	<i>Hydroprogne caspia</i>												5
74	Witwangstern	<i>Chlidonias hybrida</i>												1
75	Grote Stern	<i>Sterna sandvicensis</i>											x	x
76	Visdief	<i>Sterna hirundo</i>											x	
77	Witbuikzandhoen	<i>Pterocles alchata</i>				280	60							
78	Sahelzandhoen	<i>Pterocles senegallus</i>						200						
79	Zwartbuikzandhoen	<i>Pterocles orientalis</i>					2							
80	Kroonzandhoen	<i>Pterocles coronatus</i>						80						
81	Rotsduif	<i>Columba livia</i>		x	x	x						x		
82	Houtduif	<i>Columba palumbus</i>		x	x	x			x			x	x	x
83	Zomertortel	<i>Streptopelia turtur</i>			x	x		x	x	x	x	x	x	x
84	Turkse Tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>		x	x	x		x	x	x	x	x	x	x
85	Palmtortel	<i>Streptopelia senegalensis</i>			x	x		x	x	x	x	x	x	x
86	Kuifkoekoek	<i>Clamator glandarius</i>												3
87	Koekoek	<i>Cuculus canorus</i>		x				x				x		
88	Woestijnoehoe	<i>Bubo ascalaphus</i>				1								
89	Woestijnsteenuil	<i>Athene (noctua) glauca</i>			x	x								
90	Moorse Nachtzwaluw	<i>Caprimulgus ruficollis</i>												1
91	Egyptische Nachtzwaluw	<i>Caprimulgus aegyptius</i>						1						
92	Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>			x	x				x	x	x	x	x
93	Vale Gierzwaluw	<i>Apus pallidus</i>		x	x							x	x	x
94	Huisgierzwaluw	<i>Apus affinis</i>		x	x								x	
95	Groene Bijeneter	<i>Merops persicus</i>			x	x		x	x	x	x			
96	Bijeneter	<i>Merops apiaster</i>		x	x	x		x	x	x	x	x	x	x
97	Hop	<i>Upupa epops</i>			x	x		x	x	x	x	x		
98	Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>						1	2					
99	Grote Bonte Specht	<i>Dendrocopos major</i>					x		x	x	x			

155	Kleine Zwartkop	<i>Sylvia melanocephala</i>			x	x				x		x	x	x	x	
156	(Saharaanse) Maquiszanger	<i>Scotocerca inquieta saharae</i>						3								
157	Bonte Vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>					x			x	x	x				
158	Atlasvliegenvanger	<i>Ficedula speculigera</i>														
159	Grauwe Vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>										x			x	
160	Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>			x	x										
161	Nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos</i>		x	x	x	x	x	x	x	x	x				
162	(Westelijke) Rosse Waaierstaart	<i>Cercotrichas galactotes galactotes</i>							1	2			1			
163	Zwarte Roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>		x	x								x			
164	Gekraagde Roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>					x	x	x	x	x				x	
165	Diadeemroodstaart	<i>Phoenicurus moussieri</i>		5	3									1	4	
166	Paapje	<i>Saxicola rubetra</i>				x	x	x			x				x	
167	Roodborsttapuit	<i>Saxicola rubicola</i>													x	
168	Zwarte Tapuit	<i>Oenanthe leucura</i>		x	x	x	x				x	x	x			
169	Witkruintapuit	<i>Oenanthe leucopyga</i>			x	x	x	x	x	x	x					
170	Seebohms Tapuit	<i>Oenanthe seebohmi</i>		3	1	2				1						
171	Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>			x	x	x	x	x	x	x					
172	Westelijke Rouwtapuit	<i>Oenanthe hispanica</i>				1	2									
173	Roodstuittapuit	<i>Oenanthe moesta</i>				12										
174	Westelijke Blonde Tapuit	<i>Oenanthe hispanica hispanica</i>			1		1	1	1					2		
175	Woestijntapuit	<i>Oenanthe deserti</i>			x	x	x	x		x	x					
176	Bruingele Babbelaar	<i>Turdoides fulva</i>							3	2						
177	(Marrokaanse) Zwarte Mees	<i>Parus ater atlas</i>		x	x											
178	Koolmees	<i>Parus major</i>			x							x	x	x		
179	Afrikaanse Pimpelmees	<i>Cyanistes teneriffae ultramarinus</i>		x	x		x					x			x	
180	(Maghreb)boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla mauritanica</i>		2												
181	Wielewaal	<i>Oriolus oriolus</i>												1	2	
182	Woestijnklapekster	<i>Lanius excubitor elegans</i>			x	x	x	x	x	x						
183	Donkere Woestijnklapekster	<i>Lanius excubitor algariensis</i>										x	x	x		
184	Roodkopklauwier	<i>Lanius senator</i>			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Zwartkruintsjagra	<i>Tchagra senegalus cucullatus</i>													3	
185	Maghrebekster	<i>Pica mauritanica</i>		x								x	x	x	x	
186	Alpenkraai	<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>		x												
187	Alpenkauw	<i>Pyrrhocorax graculus</i>		x												
188	Bruinnekraaf	<i>Corvus ruficollis</i>						x	x	x	x					
189	Raaf	<i>Corvus corax tingitanus</i>		x										x		x
190	Zwarte Spreeuw	<i>Stumus unicolor</i>		x	x							x	x	x	x	
191	Huisemus	<i>Passer domesticus</i>		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
192	Spaanse Mus	<i>Passer hispaniolensis</i>												2	6	
193	Woestijnmus	<i>Passer simplex</i>					1	5								
194	Rotsmus	<i>Petronia petronia</i>		x												
195	(Atlas)vink	<i>Fringilla coelebs africana</i>		x	x	x	x				x	x	x			
196	Appelvink	<i>Coccothraustes coccothraustes buvryi</i>		x	x											
197	Groenling	<i>Carduelis chloris voousi</i>		x	x	x	x			x	x	x	x	x		
198	Putter	<i>Carduelis carduelis parva</i>				x					x			x	x	
199	Kneu	<i>Carduelis cannabina</i>			x									x	x	
200	Europese Kanarie	<i>Serinus serinus</i>		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
201	Atlasbergvink	<i>Rhodopechys alienus</i>		15												
202	Woestijnvink	<i>Bucanetes githagineus</i>			1		2	3							2	
203	Cirlgors	<i>Emberiza cirius</i>		1									3	1		
204	Grijze Gors	<i>Emberiza cia</i>		2	1											
205	Huisgors	<i>Emberiza sahari</i>		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
206	Grauwe Gors	<i>Emberiza calandra</i>		1											1	
	Blauw:	eenmanswaarneming														

Zoogdieren														
Kaapse Haas	<i>Lepus capensis</i>					1								
Kleine Springmuis	<i>Jaculus jaculus</i>					2	3							
Vette Zandrat	<i>Psammomys obesus</i>				1									
Barbarijse Grondeekhoorn	<i>Atlantoxerus getulus</i>			1						1	1			
Trekegel	<i>Atelerix algirus</i>													†
Kuhls Dwergvleermuis	<i>Pipistrellus deserti</i>									1				
Geoffroy's Trident Bat	<i>Asellia tridens</i>								?					
Amfibieën en reptielen														
Sahara Frog	<i>Pelophylax saharicus</i>			x	x	x								
Berber Toad	<i>Sclerophrys mauritanica</i>				x					x				
Moorse Beekschildpad	<i>Mauremys leprosa</i>								x		x			
Moorse Landschildpad	<i>Testudo graeca</i>				1							1		
Moroccan Spiny-tailed Lizard	<i>Uromastyx nigriventris</i>				1	4	1							
Atlas Dwarf Lizard	<i>Atlantolacerta andreanskyi</i>	x												
Small Spotted Lizard	<i>Mesalina guttulata</i>				x	x	x							
Moroccan Rock Lizard (Brilhagedis)	<i>Scelarcis perspicillata</i>	x												
Bosc's fringe-toed lizard	<i>Acanthodactylus boskianus</i>				x									
Atlas Day Gecko	<i>Quedenfeldtia trachyblepharus</i>	x												
Muurgeekko	<i>Tarentola mauritanica</i>										2			
Adderringslang	<i>Natrix maura</i>									1				

Figuur 29. Diadeemroostaart in de Atlas.